

Струка (назив):	СВЕ СТРУКЕ		
Занимање (назив):	СВА ЗАНИМАЊА		
Предмет (назив):	ОСНОВЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА		
Опис (предмета):	Стручни предмет		
Модул (наслов):	ПОЈАМ И РАЗВОЈ ПРЕДУЗЕТНИШТВА У ОДРЕЂЕНОМ ОКРУЖЕЊУ		
Датум:	јуни, 2021. године	Шифра:	Редни број: 01
Сврха			
<p>-СТИЦАЊЕ ТЕОРИЈСКИХ ЗНАЊА О ПРЕДУЗЕТНИШТВУ У ЦИЉУ ЈАЧАЊА СВИЈЕСТИ О ЊЕГОВОМ ЗНАЧАЈУ ЗА САМОЗАПОШЉАВАЊЕ, ЗА РАЗВОЈ ЕКОНОМИЈЕ И ДРУШТВА У ЦЈЕЛИНИ.</p> <p>-РАЗВИЈАЊЕ КРИТИЧКОГ НАЧИНА РАЗМИШЉАЊА И ПОНАШАЊА У СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ И РАДУ.</p>			
Специјални захтјеви / Предуслови			
<p>-Сарадња и повезивање са осталим стручним предметима.</p> <p>-Основна информатичка знања</p>			
Циљеви			
<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних теоријских знања о појму и значају предузетништва, као и мотивима предузетника - Развијање свијести о значају и улози иновација у предузетништву - Уочавање ризика у предузетништву и начина за њихово смањивање - Упознавање карактеристика успјешног предузетника - Схватање улоге и значаја окружења на предузетника - Препознавање и процјена предузетничке идеје 			
Теме			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, развој и значај предузетништва 2. Основне одреднице предузетништва 3. Профил успјешног предузетника 4. Утицај окружења на предузетништво 5. Предузетничка идеја 			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1.Појам, развој и значај предузетништва	<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам предузетништва - опише историјски развој предузетничке мисли - објасни значај предузетништва из угла индивидуалног предузетника, као и у ширем друштвеном контексту - наведе и објасни мотиве за бављење предузетничким бизнисом 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно тумачи појам предузетништва и предузетника - уочава примјере предузетништва у свом окружењу и анализира њихов значај - разликује материјалне и нематеријалне мотиве предузетника 	<ul style="list-style-type: none"> - ефикасно планира и организује вријеме - истрајно, упорно и уз потпуну посвећеност обавља посао - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад - користи информационе технологије - проналази и користи различите изворе информација и знања - прилагођава се промјенама у радном окружењу - развија критички однос према стварности - развија самосталност, али и склоност ка тимском раду - посједује позитиван такмичарски дух - развија способност преузимања ризика - развија добру комуникацију са окружењем у циљу лакше реализације пословне идеје 	<ul style="list-style-type: none"> - користити стручну литературу -У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...). - подстаћи ученике да пронађу примјере успјешних предузетника у свом окружењу и шире, користећи интернет, као извор информација
2. Основне одреднице предузетништва	<ul style="list-style-type: none"> - наведе и објасни основне елементе предузетничког процеса - препозна кључну улогу предузетника за одвијање предузетничког процеса - објасни разлику између предузетништва у малим и великим предузећима - наведе врсте иновација и објасни њихову улогу у предузетништву - објасни однос између предузетништва и власништва - наброји врсте ризика у предузетништву - објасни улоге предузетника и менаџера у појединим фазама развоја предузећа 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне елементе предузетничког процеса - уочи и анализира разлике између пословне идеје и пословне шансе - правилно тумачи зашто предузећа морају да се понашају на предузетнички начин - разликује врсте иновација и уочава њихову неопходност у предузетништву - анализира шта предузетнику омогућава власништво - утврђује разлоге због којих предузетници настоје елиминисати елементе ризика 	<ul style="list-style-type: none"> - објаснити основне елементе предузетничког процеса - кроз дискусију и примјере навести ученике да уоче да пословна шанса постоји тамо гдје постоји проблем - указати на грешке које предузетници најчешће праве када је ријеч о пословним идејама - подстаћи ученике да закључе зашто предузетништво није искључиво везано за мала предузећа. - шематски приказати врсте иновација - навести начине на које предузетник може да смањи ризик у пословању - тражити да ученици закључе у којој је фази развоја предузећа предузетнику потребна помоћ менаџера - састављати листу питања и одговора за понављање градива 	

		- анализира разлоге због којих предузетници у средњим и великим предузећима вођење послова препуштају менаџерима		
3. Профил успјешног предузетника	- наведе основне карактеристике профила успјешног предузетника - објасни улогу и значај искуства у вођењу бизниса - зна да идентификује основне вјештине у предузетништву - наброји и објасни технике за оцјену предузетничких предиспозиција	- рангира личне карактеристике предузетника према њиховом значају - на конкретном примјеру предузетника из свог окружења анализира менаџерско искуство - уочава значај и неопходност да се вјештине предузетника примени у пракси - оцијени своје предузетничке предиспозиције		- разговарати о врстама искустава и вјештина које су веома битне за успјех предузетника - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).
4. Утицај окружења на предузетништво	- наведе основне карактеристике данашњег пословног окружења у глобалним размјерама - наброји и објасни основне елементе пословног окружења - објасни улогу и значај породице као најближег окружења предузетника - препозна добре и лоше стране породичног бизниса	- анализира основне карактеристике данашњег пословног окружења у свјетским размјерама - анализира улогу породице у покретању бизниса		- кроз излагање, дискусију и примјере указати на карактеристике данашњег пословног окружења у глобалним размјерама - шематски приказати основне елементе пословног окружења - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).

5. Предузетничка идеја	<ul style="list-style-type: none"> - наведе основне критеријуме за утврђивање предузетничких идеја - препозна могуће изворе предузетничких идеја - наброји и објасни методе прикупљања предузетничких идеја - објасни факторе које предузетник мора да има у виду када анализира и филтрира идеје - наброји изворе финансирања предузетничких идеја 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава тржишне и финансијске потенцијале пословне идеје, као и личне интересе предузетника - прикупља пословне идеје из разних извора (лични контакти, уочавање проблема које имају купци, одређене празнине на тржишту, посјете сајмовима, изложбама, коришћење интернета, читање новина....) - анализира предности и недостатке соло бизниса, партнерства и корпоративног модела 		<ul style="list-style-type: none"> - кроз дискусију доћи до закључка зашто предузетничка идеја мора да има тржишне потенцијале - подстицати ученике на креативно истраживање и прикупљање пословних идеја из разних извора - тражити од ученика да наведу примјере како предузетник у сваком проблему на тржишту види неку своју потенцијалну шансу - - анализирати пословну идеју узимајући у обзир све факторе: вријеме, потребна финансијска средства, ниво ризика и очекивани финансијски резултат - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).
-------------------------------	--	--	--	--

Интеграција

- Интегрише се са модулима стручних предмета.

Извори

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
- Друга стручна и теоријска литература
- Стручни часописи, јавни медији, статистички годишњак, анкете
- Интернет

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. Са начином и техникама оцјењивања ученици требају бити упознати прије почетка изучавања модула.

Струка (назив):	СВЕ СТРУКЕ
Занимање (назив):	СВА ЗАНИМАЊА
Предмет (назив):	ОСНОВЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА
Опис (предмета):	Стручни предмет
Модул (наслов):	БИЗНИС ПЛАН, ФИНАНСИЈСКИ, ОРГАНИЗАЦИОНИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ ПОСЛОВАЊА

Датум:	јуни, 2021.	Шифра:	Редни број:	02
				године
Сврха				
- Стицање основних теоријских знања о предузедништву у циљу оспособљавања за израду бизнис плана за отпочињање сопственог посла, као и разумијевање финансијских, организационих и правних аспеката пословања.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
-Усвојена теоријска знања из претходног модула.				
-Основна информатичка знања.				
Циљеви				
<ul style="list-style-type: none"> - Схватање улоге и значаја израде бизнис плана - Упознавање са суштинским значењем маркетинга - Стицање реалне слике о исплативости инвестирања у своју пословну идеју - Упознавање закона, прописа, могућих правних форми и одговарајућих процедура регистрације пословања - Оспособљавање за самосталан рад 				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Бизнис план 2. Маркетинг у предузетничком бизнису 3. Финансијски аспекти пословања 4. Организациони аспекти предузетништва 5. Правни и институционални оквир и подршка развоју предузетништва 				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
Ученикјеспособанда:				
1. Бизнис план	- објасни појам, основне разлоге и значај израде бизнис плана - наведе и објасни	- изради конкретан бизнис план за сопствену бизнис идеју - успјешно презентује	- ефикаснопланира и организује вријеме	- упутити ученика да користећи интернет и друге изворе пронађу пословну идеју, направе бизнис план према стандардној структури и презентују га - кроз дискусију подстаћи ученике да на

	структуру бизнис плана	бизнис план	<ul style="list-style-type: none"> - истрајно, упорно и уз потпуну посвећеност обавља посао - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад - испољава способност за разумијевање појава и процеса у оквиру предузетништва - користи информационе технологије - проналази и користи различите изворе информација и знања - прилагођава се промјенама у радном окружењу - развија критички однос према стварности - развија самосталност, али и склоност ка тимском раду - посједује позитиван такмичарски дух - развија способност преузимања ризика - развија добру комуникацију са окружењем у циљу лакше реализације пословне идеје 	<p>основу бизнис плана оцијене да ли је оправдано реализовати одређену пословну идеју</p> <ul style="list-style-type: none"> - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).
2. Маркетинг у предузетничком бизнису	<ul style="list-style-type: none"> - објасни суштину маркетинга - наведе и објасни елементе маркетинга - објасни појам и начин коришћења SWOT анализе - наведе основне кораке у изради маркетинг плана - протумачи информације о тржишту (купци и конкуренти) - дефинише маркетинг циљеве - дефинише маркетинг стратегије 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава значај маркетинга као пословне филозофије - анализира утицај елемената маркетинга микса (производ/услуга, цијена, канали дистрибуције, промоција) на потенцијалне купце - користи SWOT анализу као једну од најпопуларнијих техника у маркетингу - прикупља и анализира информације о стању тражње и понуде на тржишту - израђује упитнике за анкетирање купаца - одређује маркетинг циљеве 	<ul style="list-style-type: none"> - подстаћи ученике да закључе на који начин маркетинг обједињује захтјеве купаца и циљеве предузећа - кроз дискусију и примјере објаснити на који начин елементи маркетинга микса утичу на потребе, ставове, мотивацију и пријем код потенцијалних купаца - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...). 	
3. Финансијски аспекти пословања	<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам инвестиција - наведе и објасни основне елементе активе и пасиве 	<ul style="list-style-type: none"> - утврди обим потребних инвестиција и структуру финансирања предузетничке идеје - састави биланс стања и 	<ul style="list-style-type: none"> - користити стручну литературу - кроз примјер анализирати обим и структуру инвестиција и извора финансирања - примјери биланса стања и биланса 	

	<p>биланса стања</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни основне елементе биланса успјеха - на основу биланса успјеха објасни да ли је предузеће успјело да оствари циљ пословања- добит - наведе разлику између утрошка и трошка - наброји и објасни врсте трошкова - протумачи зашто је за предузетника битна цијена коштања по јединици производа - дефинише тачку рентабилности - објасни основне финансијске показатеље ликвидности - протумачи показатеље рентабилности 	<p>биланс успјеха на једноставном примјеру</p> <ul style="list-style-type: none"> - израчуна пословни резултат - уочи утицај обима производње на висину фиксних и вариабилних трошкова - израчуна фиксне и варијабилне трошкове за одређени обим производње - израчуна цијену коштања по јединици производа - припреми финансијски план за своју бизнис идеју - израчуна и анализира преломну тачку рентабилности да би утврдио обим производње при којем предузетник из зоне губитка прелази у зону добитка - израчуна и анализира показатеље ликвидности и рентабилности 		<p>успјеха</p> <ul style="list-style-type: none"> - графички приказ појединих врста трошкова - на основу примјера дискутовати о кретању трошкова по јединици производа при различитим нивоима производње - задати ученицима да израчунају цијену коштања по јединици производа - подстакнути ученике да направе најједноставнији финансијски план за сопствену бизнис идеју - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад дати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).
<p>4. Организациони аспекти предузетништва</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам организације као активности и институције - наброји ко (шта) чини организацију - објасни различите моделе организовања - објасни предузетничку и менаџерску 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава значај добре организације за функционисање било које институције или активности - анализира разлике између предметног, функционалног и територијалног организовања, као и разлике између „ниске“ и 		<ul style="list-style-type: none"> - кроз разговор са ученицима објаснити појам и значај организације - шематски прикази разних облика организације - организовати рад у групама са циљем да обраде и презентују одређени облик организовања - тражити од ученика да уоче предности и недостатке појединих облика организовања и препознају најповољнији организациони облик за своју пословну

	организацију	„високе“ организационе структуре - упоређује и утврђује основне разлике између предузетничке и менаџерске организације		активност - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).
5. Правни и институционални оквир и подршка развоју предузетништва	- наведе основне правне форме за отпочињање пословне активности - објасни основне разлике између предузетника и привредног друштва - наведе основне кораке у процесу регистрације привредних субјеката - наведе институције које подржавају развој предузетништва - зна да идентификује облике финансијске и нефинансијске подршке развоју предузетништва	- анализира предности и недостатке појединих правних форми обављања пословне активности - уочава опасност започињања бизниса без начелног познавања правних прописа - истражи облике финансијске и нефинансијске подршке развоју предузетништва у циљу коришћења истих		- користити стручну литературу - упознати ученике са законским и подзаконским актима којима се одређују услови за оснивање и обављање дјелатности из дате струке - презентовати документацију која је потребна за регистрацију предузетника - подстицати ђаке да прате информације о додјели бесповратних новчаних средстава за најбоље пословне идеје са циљем да учествују у такмичењу - У раду наглашавати кључне ријечи, а непознате ријечи објаснити. Сва упутства за рад давати у писаној форми. Полако ићи ка сложенијим тј. апстрактним појмовима, садржајима и областима. Користити визуелна средства која ће олакшати разумијевање (слике, предмети, модели...).
Интеграција				
- Интегрише се са првим модулом и са модулима стручних предмета.				
Извори				

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
- Друга стручна и теоријска литература
- Стручни часописи, јавни медији, статистички годишњак, анкете
- Интернет

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. Са начином и техникама оцјењивања ученици требају бити упознати прије почетка изучавања модула.